

**ЖИЖИГ, ДУНД ҮЙЛДВЭРИЙГ ХӨГЖҮҮЛЭХ САНГААС
ХӨНГӨЛӨЛТТЭЙ ЗЭЭЛ ОЛГОХ, СОНГОН ШАЛГАРУУЛАХ, ДАМЖУУЛАН
ЗЭЭЛДҮҮЛЭХ, ЭРГЭН ТӨЛҮҮЛЭХ, ХЯНАЛТ ТАВИХ ЖУРАМ**

**Нэгдүгээр бүлэг
НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ**

1 дүгээр зүйл. Зорилго, хамрах хүрээ

1.1.Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.6.1, 16.7 дахь хэсгийн үндэслэн экспортыг нэмэгдүүлж, импортыг орлох бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг дэмжин өрсөлдөх чадварыг дээшлүүлэх, инновацийг дэмжих, шинээр бизнес эхлүүлэх болон ажлын байр бий болгох, нэмэгдүүлэх зорилгоор жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээ эрхлэгчдэд Жижиг, дунд үйлдвэрийг хөгжүүлэх сан /цаашид “Сан” гэх/-гаас хөнгөлөлттэй зээл /цаашид “Зээл” гэх/ олгох, сонгон шалгаруулах, дамжуулан зээлдүүлэх, эргэн төлүүлэх, хяналт тавихтай холбогдон үүсэх харилцааг энэхүү журмаар зохицуулна.

1.2.Төсөл сонгон шалгаруулалтад Жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээг дэмжих тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1 дэх хэсэгт заасан төрийн захиргааны байгууллагад бүртгүүлж, тодорхойлолт авсан аж ахуйн нэгж хамрагдана.

1.3.Санд зээлийн хүсэлт ирүүлсэн Жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээ эрхлэгч /цаашид “ЖДҮҮЭ” гэх/-ийн төсөл /цаашид “Төсөл” гэх/-ийг сонгон шалгаруулж, шийдвэр гаргах чиг үүрэг бүхий “Төсөл сонгон шалгаруулах хороо” /цаашид “Хороо” гэх/, аймгийн жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээний асуудал хариуцсан байгууллагад ирүүлсэн төслийг сонгон шалгаруулж, шийдвэр гаргах чиг үүрэг бүхий “Төсөл сонгон шалгаруулах дэд хороо” /цаашид “Дэд хороо” гэх/ тус тус ажиллана. Хороо, дэд хороо, үйл ажиллагаандаа энэхүү журмыг мөрдлөг болгоно.

1.4. Дараах тохиолдолд ЖДҮҮЭ-ийн төслийг сонгон шалгаруулалтад хамруулахгүй.

1.4.1. Жижиг, дунд үйлдвэр үйлчилгээг дэмжих тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.11 дэх хэсэгт заасан;

1.4.2.Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуулийн ..... Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сан, Хөдөө аж ахуйг дэмжих сан болон сум хөгжүүлэх санд хугацаа хэтэрсэн зээлийн үлдэгдэлтэй;

1.4.3.Сангаас авсан зээлээ төлсөн боловч гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлээгүй;

1.4.4.Монголбанкны зээлийн мэдээллийн санд хугацаа хэтэрсэн зээлийн үлдэгдэлтэй;

1.4.5. Төслийн санхүүгийн тооцоололд өөрийн эх үүсвэр нь 30.0 хувьд хүрээгүй.

1.4.6. ЖДҮҮЭ нь сан болон аймгийн жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээний асуудал хариуцсан байгууллагад нэгээс илүү төсөл ирүүлсэн;

1.4.7.Байгаль орчин ба хүний эрүүл мэндэд хортой технологи, материал хэрэглэсэн, экологийн хохирол учруулсан нь эрх бүхий байгууллагаар тогтоогдсон;

1.4.8.Тухайн төсөл болон төсөл хэрэгжүүлэгчийн талаарх мэдээллийг олон нийтийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр мэдээлэхийг зөвшөөрөөгүй;

1.4.9.Монгол Улсын Ерөнхийлөгч, Улсын Их Хурлын гишүүн, Монгол Улсын Ерөнхий сайд, Засгийн газрын гишүүн, Үндсэн хуулийн цэцийн гишүүн, Улсын дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгч, Улсын дээд шүүхийн шүүгч, Улсын ерөнхий прокурор, Улсын Их Хуралд ажлаа шууд хариуцан тайлагнадаг байгууллагын дарга, аймаг, нийслэлийн Засаг дарга, аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Тэргүүлэгчдийн дарга, яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга, Засгийн газрын агентлагийн дарга, төрийн өмчит компани, олон улсын байгууллагын дарга, захирлын албан тушаал эрхэлж байгаа хүн, эсхүл түүний гэр бүлийн гишүүд хувь эзэмшдэг;

1.4.10.ЖДҮЭ-ээр бүртгүүлсэн боловч харилцан хамаарал бүхий этгээдүүдийн сүүлийн нэг жилийн нэгтгэн тооцсон борлуулалтын орлого нь 2,5 тэрбум төгрөгөөс дээш байх;

1.4.11 Тухайн төслийг Сан болон аймгийн жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээний асуудал хариуцсан байгууллагад нэгэн зэрэг ирүүлсэн;

2 дугаар зүйл.Зээлийн эх үүсвэр, нөхцөл.

2.1.Зээлийн эх үүсвэр нь Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд заасан эх үүсвэрээс бүрдэнэ.

2.2.Зээлийн эх үүсвэрийг Төрийн сан дахь Сангийн дансанд төвлөрүүлнэ.

2.3.Төсвийн эх үүсвэрээс бүрдсэн зээлийг Монгол Улсын мөнгөн тэмдэгт төгрөгөөр олгоно.

2.4.Хууль тогтоомж болон Засгийн газрын бодлого, төсөл хөтөлбөртэй уялдуулан, зээл олгох салбар, чиглэл, зээлийн хугацаа, хүү, багцын эх үүсвэрийн хуваарилалт зэргийг болон зээл олгоход шаардлагатай бусад нөхцөл /цаашид “Ерөнхий нөхцөл” гэх/-ийг жижиг, дунд үйлдвэрийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага боловсруулж, жижиг, дунд үйлдвэрийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

2.5.Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуулийн 14.4-т заасан эх үүсвэрээс бүрдсэн хөрөнгийг тухайн орон нутагт зориулан зарцуулах бөгөөд үүнтэй холбоотой харилцааг Жижиг, дунд үйлдвэрийг хөгжүүлэх сан, тухайн аймгийн Засаг дарга нарын хооронд байгуулах гэрээгээр зохицуулна.

3 дугаар зүйл. Зээл олгох хэлбэр, хэмжээ

3.1. Зээлийг Жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээг дэмжих тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.7-т заасны дагуу сангаас шууд болон арилжааны банкаар дамжуулан олгоно.

3.2. сангаас шууд болон арилжааны банкаар дамжуулан олгох зээлийн доод хэмжээ 20,000,000 /хорин сая/ төгрөг дээд хэмжээ Жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээг дэмжих тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.6.-т заасан хэмжээ байна.

3.3. Сангаас шууд зээл олгох тохиолдолд зээлийн эрсдэлийн болон хөрөнгийн даатгалд жил бүр заавал хамруулна.

4 дүгээр зүйл. Дамжуулан зээл олгох банкыг сонгох, хяналт тавих

4.1.Дамжуулан зээл олгох банкыг сонгон шалгаруулах, хяналт тавих болон ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүн, түүний ажиллах удирдамжийг Жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээний асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

4.2.Дамжуулан зээл олгох банк дараах шаардлагыг хангасан байна.

4.2.1.Монгол банкнаас гаргасан банкны үйл ажиллагааны зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтийг сүүлийн нэг жилийн хугацаанд ханган ажиллаж байгаа нь Монголбанкны дүгнэлтээр нотлогдсон байх;

4.2.2. Сантай байгуулсан ерөнхий нөхцөл тохиролцох, хамтран ажиллах гэрээний үүргийг зөрчөөгүй байх,

4.2.3.Олгосон зээлийн эрсдэлийг бүрэн хариуцаж, Сантай байгуулсан дамжуулан зээлдүүлэх гэрээний үүргийн гүйцэтгэлийг хангах баталгааг тухайн банкны Монгол банкин дахь харилцах данснаас гаргасан байх;

4.2.4.Хөнгөлөлттэй зээлийн хүүгийн хэмжээ тухайн банкны жижиг, дунд үйлдвэрийн зориулалттай зээлийн хүүгийн доод түвшингээс бага байх;

4.2.5.Сүүлийн 3 жилийн хугацаанд жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих зориулалтаар гадаадын зээл, тусламжийн болон төсвийн хөрөнгөөр дамжуулан олгосон зээлийн хугацаа хэтэрсэн зөрчилгүй байх;

4.2.6.Сонгон шалгаруулалтын баримт бичигт шаардсан бусад шаардлагыг хангасан байх.

Хоёрдугаар бүлэг

ТӨСӨЛД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА, БҮРДҮҮЛЭХ МАТЕРИАЛ

5 дугаар зүйл.Хөнгөлөлттэй зээлд хамрагдах төсөлд тавигдах шаардлага

5.1.Төсөл нь үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, худалдааны үйл ажиллагаа, удирдлага зохион байгуулалт болон хүний нөөцийн удирдлагын тухай мэдээлэл, зах зээлийн судалгаа, эдийн засгийн тооцоо, дүгнэлт, хавсралт гэсэн хэсгээс бүрдсэн эхлэл, төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, хяналт сайжруулалт, дуусгавар болох хугацааг тодорхой заасан байна.

5.2.Төсөл хэрэгжүүлэгчийн тухай мэдээлэлд дараах зүйлийг тусгана

5.2.1.төслийн товч агуулга;

5.2.2.хуулийн этгээдийн нэр;

5.2.3. а.үйлдвэр, үйлчилгээ, худалдаа эрхэлж буй хаяг байршил,
б.хуулийн этгээдийн албан ёсны хаяг,
в.төсөл хэрэгжих байршил;

5.2.4.Төслийн санхүүгийн тооцоололд өөрийн эх үүсвэрээс 30.0 аас доошгүй хувийг бүрдүүлэх;

5.2.5.үйлдвэрлэл, үйлчилгээ болон худалдах бүтээгдэхүүний нэр, төрөл;

5.2.6.одоогийн эрхэлж байгаа бизнесийн талаарх мэдээлэл.

5.3.Үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, худалдааны үйл ажиллагааны тухай мэдээлэлд дараах зүйлийг тусгана.

5.3.1.үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, худалдааны технологийн ажиллагаа;

5.3.2.түүхий эдийн чанарын үзүүлэлт, нөөц;

5.3.3.үйлдвэрлэлийн хүчин чадал;

5.3.4.хэрэгжүүлэх төслийн тоног төхөөрөмжийн жагсаалт.

5.4. Удирдлага зохион байгуулалт болон хүний нөөцийн удирдлагын тухай мэдээлэлд дараах зүйлийг тусгана.

5.4.1. бүтэц, орон тоо;

5.4.2. ажиллагсдын мэргэжил, мэргэшлийн ур чадвар;

5.4.3. шинээр бий болгох ажлын байрны тоо.

5.5. Зах зээлийн судалгаанд дараах мэдээллийг тусгана:

5.5.1. зах зээлийн төлөв байдал;

5.5.2. SWOT шинжилгээ;

5.5.3. хэрэглэгчдийн тодорхойлолт.

5.6. Эдийн засгийн тооцоонд дараах мэдээллийг тусгана:

5.6.1. үндсэн үйлдвэрлэл, худалдаа, үйлчилгээний нийт орлого;

5.6.2. борлуулалтын орлогын тооцоо;

5.6.3. үйлдвэрлэлийн зардлын тооцоо;

5.6.4. бүтээгдэхүүний өртгийн тооцоо;

5.6.5. бүтээгдэхүүний нэгжийн борлуулалтын төлөвлөгөө;

5.6.6. үйлдвэр, үйлчилгээ, худалдааны үр ашгийн тооцоо;

5.6.7. төслийн өгөөж, хөрөнгө оруулалтаа нөхөх хугацаа;

5.6.8. төслийн эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, даатгалд хамрагдах тооцоо;

5.6.9. Зээлийн зарцуулалтын тооцоо.

5.7. Шинээр бизнес эхэлж байгаа тохиолдолд энэ журмын 5.2.6, 5.3 дахь заалт хамаарахгүй байж болно.

5.8. Дүгнэлтэд энэ журмын 5.4-5.6-д заасан тооцоо судалгаанд үндэслэн төсөл хэрэгжүүлснээр гарах үр дүн, эрсдэл зэргийг тооцоолсон мэдээллийг тусгана.

5.9. ЖДҮҮЭ аж ахуйн нэгж нь дараах материалуудыг хавсаргасан байна.

5.9.1. Зээлийн өргөдөл /сангаас баталсан загварын дагуу/

5.9.2. захирлын иргэний үнэмлэхийн хуулбар;

5.9.3. хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбар,

5.9.4. хуулийн этгээдийн хаягийн тодорхойлолт, үүсгэн байгуулагчийн дэлгэрэнгүй лавлагаа;

5.9.5. зээлийн эргэн төлөлтийн хуваарийн санал;

5.9.6. барьцаалах үл хөдлөх эд хөрөнгийн өмчлөх эрхийн болон эзэмших эрхийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээ, газрын гэрээ, кадастрын зургийн хуулбар;

5.9.7. хэрэв зээлийн хэвийн үлдэгдэлтэй бол зээлийн гэрээ, зээлийн дансны баталгаажсан хуулга, зээлийн эргэн төлөлтийн хуваарь;

5.9.8. сүүлийн хоёр жилийн санхүүгийн баталгаажсан тайлан. Хэрэв 2 жилийн дотор байгуулагдсан бол байгуулагдсанаас хойшхи санхүүгийн баталгаажсан тайлан, шинээр үүсгэн байгуулагдсан бол эхлэлтийн баланс;

5.9.9. жижиг, дунд үйлдвэрийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасны дагуу жижиг, дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчээр бүртгүүлсэн тухай гэрчилгээ /тодорхойлолт/;

5.9.10. нийгмийн даатгалын байгууллагад өргүй талаарх тодорхойлолт;

5.9.11.төлбөртэй этгээдийн бүртгэлд бүртгэгдээгүй талаар шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын тодорхойлолт;

5.9.12.татварын өргүй талаар харилцдаг татварын байгууллагын тодорхойлолт;

5.9.13.энэ журмын 5.2.4-т заасныг нотлох баримт;

5.9.14. Тухайн төсөл болон төсөл хэрэгжүүлэгчийн талаархи мэдээллийг олон нийтийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр мэдээлэхийг зөвшөөрснийг илэрхийлсэн мэдэгдэл.

5.10.Төсөл, түүнд хавсаргасан материалын үнэн зөв байдлыг төсөл ирүүлэгч бүрэн хариуцна.

Гуравдугаар бүлэг

ТӨСӨЛ СОНГОН ШАЛГАРУУЛАХ ХОРОО, ДЭД ХОРООНЫ БҮРЭЛДЭХҮҮН, ЭРХ, ҮҮРЭГ

6 дугаар зүйл. Төсөл сонгон шалгаруулах хороо, дэд хорооны бүрэлдэхүүн

6.1.Хороо, дэд хороо нь дарга, гишүүд, нарийн бичгийн даргаас бүрдсэн найман хүний бүрэлдэхүүнтэй байна.

6.2.Дэд хорооны бүрэлдэхүүнд жижиг, дунд үйлдвэрийг хөгжүүлэх сангийн төлөөлөл, аймгийн жижиг, дунд үйлдвэрийн асуудал хариуцсан байгууллагын дарга болон хөдөлмөрийн асуудал хариуцсан байгууллагын төлөөлөл орох бөгөөд нарийн бичгийн даргаар аймгийн жижиг, дунд үйлдвэрийн асуудал хариуцсан байгууллагын жижиг, дунд үйлдвэрийн асуудал хариуцсан мэргэжилтэн /цаашид аймгийн мэргэжилтэн гэх/ байна.

6.3.Хороо, дэд хорооны бүрэлдэхүүнд төрийн бус байгууллагын 4 төлөөлөл байна.

6.4.Төлөөлөл оролцуулах төрийн бус байгууллага нь жижиг, дунд үйлдвэр эрхлэгчдийн эрх ашгийг хамгаалах чиглэлээр сүүлийн 3 жил үйл ажиллагаа явуулсан байна.

6.5.Хороо, дэд хороо хуралдааны зарчмаар шийдвэр гаргах ба хороо, дэд хорооны дарга, гишүүд нь хуралд тус бүр саналын нэг эрхтэй, нарийн бичгийн дарга саналын эрхгүй байна.

6.6.Хороо, дэд хорооны гишүүдийн дийлэнх олонх ирснээр хурал хүчинтэйд тооцогдох ба хурлын явцыг дуу хураагуур, дүрс бичлэгт хуулах болон цаасан хэлбэрээр тэмдэглэл хөтөлж, хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонхийн саналаар шийдвэр гаргана.

6.7.Хурлын тэмдэглэлд хуралд оролцсон бүх гишүүд гарын үсэг зурж баталгаажуулна.

6.8.Хорооны бүрэлдэхүүнийг Жижиг, дунд үйлдвэрийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн, дэд хорооны бүрэлдэхүүнийг аймгийн Засаг дарга тус тус батална.

6.9.Хороо, дэд хорооны шийдвэр нь тухайн жилдээ хүчин төгөлдөр байх ба нэмэлт эх үүсвэр бүрдсэн тохиолдолд эрэмбийг баримталж, санхүүжилт олгоно.

6.10.Хороо, дэд хороо нь өөрийн хуралдааны дэгийг батална.

6.11 Хороо, дэд хорооны үйл ажиллагаатай холбоотой зардлыг сангаас санхүүжүүлж болно.

7 дугаар зүйл. Хороо, дэд хорооны эрх.

7.1.Хороо нь арилааны банкнаас судалсан төслийг хуралдаанаар хэлэлцэх, сонгон шалгаруулах, холбогдох хууль, дүрэм, журам, зааврын дагуу шийдвэр гаргах эрхтэй.

7.2.Дэд хороо нь аймгийн мэргэжилтэний судалсан төслийг хуралдаанаар хэлэлцэх, сонгон шалгаруулах, холбогдох хууль, дүрэм, журам, зааврын дагуу шийдвэр гаргах эрхтэй.

8 дугаар зүйл. Хороо, дэд хорооны үүрэг.

8.1.Хороо, дэд хорооны гишүүн нь дараах үүрэгтэй байна.

8.1.1.Хороо, дэд хорооны гишүүн нь ашиг сонирхлын зөрчлөөс ангид байж, төсөл сонгон шалгаруулах үйл ажиллагаанд оролцох тухай бүрт Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1-д заасан мэдэгдлийг гаргах, Албан үүргээ гүйцэтгэхэд ашиг сонирхлын зөрчил үүссэн, үүсч болзошгүй нөхцөл бүрт албан үүргээ гүйцэтгэхээс татгалзаж, энэ тухай хороо болон дэд хорооны даргад мэдэгдэх;

8.1.2.хороо, дэд хорооны гишүүд хурлын шийдвэр, зөвлөлдсөн асуудлын талаар бусдад задруулахгүй байх, үнэн зөв шалгаруулах, бусдад давуу байдал бий болгохгүй байх;

8.1.3.хороо, дэд хорооны гишүүн холбогдох хууль, дүрэм, журам, зааврыг мөрдөж ажиллах;

8.1.4.хороо, дэд хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга нь олонхийн шийдвэрийг баталгаажуулан хурлын шийдвэрт гарын үсэг зурна.

8.1.5.хороо, дэд хороо нь гаргасан шийдвэрээ болон хорооны гишүүд тавьсан оноогоо бүрэн хариуцна.

8.1.6 Хороо, дэд хорооны нарийн бичиг нь бүртгэгдэж байгаа төсөлтэй холбоотой шаардлагатай мэдээллийг сангийн зээлийн мэдээллийн санд (SMELS) тогтоосон хугацаанд үнэн зөв бүрэн оруулах үүрэгтэй.

9 дүгээр зүйл. Сан болон аймгийн мэргэжилтний үүрэг, хариуцлага

9.1.Төслийг судлах явцад олж авсан мэдээлэл, баримт бичиг, судалгааны явц, хурлын шийдвэрийн талаар бусдад задруулахгүй байх;

9.2.Сонгон шалгаруулалтад ирүүлсэн төслийг хувийн болон бусад этгээдийн ашиг сонирхолд үйлчлэх зорилгоор ашиглахгүй байх;

9.3.Төсөл сонгон шалгаруулалтад оролцогчид журам зөрчиж, давуу байдал бий болгохгүй байх;

9.4.Авлигын эсрэг хууль, Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хууль, бусад хууль тогтоомж, энэ журам болон эдгээртэй нийцүүлэн гаргасан дүрэм, журам, зааврыг мөрдлөг болгон ажиллах.

9.5.Сан болон аймгийн мэргэжилтэн нь өөрийн судалсан төслийн үнэн зөвийг бүрэн хариуцна.

Дөрөвдүгээр бүлэг

ТӨСӨЛ СОНГОН ШАЛГАРУУЛАЛТ ЗАРЛАХ, ХҮЛЭЭН АВАХ

10 дугаар зүйл.Төсөл сонгон шалгаруулалт зарлах, хүлээн авах.

10.1. Улсын төсвөөс хөрөнгө хуваарилагдсан тохиолдолд жил бүрийн нэгдүгээр сарын 15-наас хоёрдугаар сарын 15-ны хооронд багтаан төсөл хүлээн авна.

10.2 Бусад эх үүсвэрээс санхүүжих тохиолдолд сан хүлээн авах товыг тухай бүр тогтооно.

10.3. Сан нь улсын хэмжээнд төсөл хүлээн авах зарыг өдөр тутмын мэдээллийн хэрэгслээр олон нийтэд мэдээлэх үүргийг хүлээнэ. Аймгийн жижиг, дунд үйлдвэрийн асуудал хариуцсан байгууллага нь энэхүү зарыг тухайн орон нутагт мэдээлэх үүргийг хүлээнэ. Төсөл хүлээн авах зард төсөл хүлээн авч эхлэх, дуусах хугацаа, байршил, зээлийн нөхцөл, холбоо барих утасны дугаар зэрэг мэдээллийг тусгасан байна.

10.4. Аймгийн жижиг, дунд үйлдвэрийн асуудал хариуцсан байгууллага нь тухайн орон нутагт хэрэгжих 20,000,000 /хорин сая/ төгрөгөөс 300,000,000 /гурван зуун сая / хүртэл төгрөгийн санхүүжилт хүссэн төслийг хүлээн авна.

10.5. Сан нь орон нутагт болон нийслэл хотод хэрэгжүүлэх 20,000,000 /хорин сая/ төгрөгөөс 2,500,000,00 /хоёр тэрбум таван зуун сая/ төгрөг хүртэл санхүүжилт хүссэн төслийг хүлээн авна.

10.6. Сан болон аймгийн жижиг, дунд үйлдвэрийн асуудал хариуцсан байгууллага нь төсөл хүлээн авах хугацааг олон нийтийн хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээр зарлаж, тухайн өдрөөс хойш хуанлийн 30 хоногийн хугацаанд төсөл хүлээн авна.

10.7. Сан, аймгийн жижиг, дунд үйлдвэрийн асуудал хариуцсан байгууллага нь төсөл хүлээн авах хугацаа зарлагдахаас бусад үед төсөл хүлээн авахгүй.

Тавдугаар бүлэг

11 дүгээр зүйл. Төсөл сонгон шалгаруулах

11.1. Сангаас шууд олгох зээлийн төсөл сонгон шалгаруулалтыг 2 үе шаттайгаар үнэлнэ.

11.1.1. Төслийн иж бүрдлийг шалгах ба иж бүрдлийг бүрэн хангасан төслийг дараагийн шатанд шилжүүлэх;

11.1.2. Төслийг Дэд хорооны хурлаар хэлэлцэн гишүүн тус бүр 100 хүртэл оноогоор дүгнэн дундаж оноог гаргана.

11.1.3. Дэд хороо нь онооны дунджаар эрэмбэлж эх үүсвэрт багтаан санхүүжүүлэх төслүүдийн жагсаалтыг тухайн аймгийн хөгжлийн бодлоготой уялдуулан батална.

11.2. Сангаас банкаар дамжуулан олгох зээлийн төсөл сонгон шалгаруулалтыг дараах үе шаттайгаар үнэлнэ.

11.2.1. ЖДҮҮЭ эрхлэгч төсөл судлуулах хүсэлтээ дамжуулан зээлдүүлэх гэрээ байгуулсан арилжааны банкинд хүргүүлнэ;

11.2.2. Банк хүсэлтийг санд хүргүүлэх бөгөөд сан нь энэхүү журмын 1.4, 2.4-т заасныг хангаж буй эсэхийг харгалзаж үзэж төсөл судлах эрх олгох;

11.2.3. Банк эрх олгосон төслийг ЖДҮҮЭ зээлийн судалгааны материалаа банкинд бүрэн хүлээлгэж өгснөөс хойш хуанлийн 30 хоногт багтаан судалж, шаардлага хангасан төслийн шийдвэрийг банкны зээлийн хорооны шийдвэрийн хамт баталгаажуулан хороонд хүргүүлнэ.

11.2.4. Банк барьцаа хөрөнгийн дутагдалтай иргэн, аж ахуйн нэгжийн жагсаалтыг зээлийн хорооны шийдвэрийн хамт Зээлийн батлан даалтын санд хүргүүлэх ба зээлийн батлан даалтын сан 14 хоногт багтаан батлан даалт гаргах эсэх асуудлаар шийдвэр гаргана. Банк зээлийн батлан даалтын сангийн шийдвэрийг гарсан даруйд баталгаажуулан хороонд хүргүүлнэ.

11.2.5.Банк нь энэ зүйлийн 11.2.3, 11.2.4-д заасан хугацаанд холбогдох шийдвэрийг баталгаажуулж ирүүлээгүй тохиолдолд холбогдох шийдвэрийг хүчингүй болсонд тооцно. Үүнээс үүдэн гарах хохирлыг холбогдох этгээд хариуцна.

11.2.6.Хороо нь банкнаас ирүүлсэн төслийг зээлийн ерөнхий нөхцөлөөр зөвшөөрөгдсөн эх үүсвэрт багтаан санхүүжүүлэх төслүүдийн жагсаалтыг батална.

12 дугаар зүйл. Гэрээ байгуулах, санхүүжилт олгох

12.1.Банкаар дамжуулан олгох зээлийг дараах байдлаар санхүүжүүлнэ.

12.1.1.Хороо нь шийдвэрээ гарсан даруйд битүүмжлэн санд хүргүүлнэ.

12.1.2.Сан нь хорооны шийдвэрийг хүлээн авч Жижиг, дунд үйлдвэрийг хөгжүүлэх сангийн захирлын тушаалаар баталгаажуулж, банкинд санхүүжилтийг шилжүүлнэ.

12.1.3.Банк нь Сангаас санхүүжилт шилжүүлсэнээс хойш ажлын 3 өдөрт багтаан төсөл хэрэгжүүлэгчид зээлийг олгоно.

12.2.Сангаас шууд олгох зээлийг дараах байдлаар санхүүжүүлнэ.

12.2.1. Дэд хороо нь шийдвэрээ гарсан даруйд битүүмжлэн санд хүргүүлнэ.

12.2.2.Дэд хорооноос ирүүлсэн төсөлд нарийвчилсан үнэлгээ хийж зээл олгох дээд хэмжээг тогтооно.

12.2.3.Сан нь тогтоосон зээлийн хэмжээнд аж ахуйн нэгжтэй Зээлийн болон барьцааны гэрээг байгуулж, санхүүжилтийг олгоно.

12.2.4.Сан нь гарааны бизнесийг дэмжих болон өрхийн аж ахуй, бичил бизнес эрхлэгчдэд итгэл үзүүлэх зорилгоор 20 сая төгрөгийн санхүүжилт хүссэн төслийн зээлд барьцаа хөрөнгө хүрэлцэхгүй тохиолдолд барьцаа хөрөнгийн шаардлагыг 30 хүртэл хувиар бууруулан гэрээ байгуулж, санхүүжилтийг олгоно.

12.2.5.Зээлийн санхүүжилтийг төслийн хэрэгжилттэй уялдуулан зээлдэгчийн худалдан авалт, төслийн гүйцэтгэлээр санхүүжилтийг олгож болно.

13 дугаар зүйл.Ил тод байдал

13.1.Төсөл сонгон шалгаруулалтын үе шат бүрт шалгараагүй төслүүдийг үндэслэл, тайлбарын хамт төсөл ирүүлэгчид буцаана.

13.2.Хороо, дэд хороо нь төсөл сонгон шалгаруулах, үнэлэх үйл явцыг цахимаар болон олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр нээлттэй, ил тод зохион байгуулна.

13.3.Сан, аймгийн жижиг, дунд үйлдвэрийн асуудал хариуцсан байгууллага нь төслийн судалгааны явцыг тухай бүр цахим хуудсаараа дамжуулан нийтэд мэдээлнэ.

13.4.Хороо болон дэд хорооны хурлын шийдвэр гарснаас хойш ажлын 5 хоногт багтаан шалгарсан иргэн, хуулийн этгээдийн мэдээллийг цахим хуудсаараа дамжуулан мэдээлнэ. Төсөл ирүүлэгчийн хүсэлтийн дагуу албан бичгээр хариуг өгнө.

13.5.Төсвийн хөрөнгөөс хөнгөлөлттэй зээл авсан хувь хүний овог нэр, хуулийн этгээдийн нэр, регистрийн дугаар, шалгарсан төслийн нэр, үйл ажиллагааны чиглэл, төсөл хэрэгжих байршил, сонгон шалгаруулсан шийдвэрийг Шилэн дансны тухай хууль, Мэдээллийн ил тод байдал ба мэдээлэл авах эрхийн тухай хууль, Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулийн дагуу байгууллагын шилэн данс, цахим хуудсаараа дамжуулан нийтэд ил тод мэдээлнэ.

Зургаадугаар бүлэг **ХЯНАЛТ ТАВИХ, ЭРГЭН ТӨЛҮҮЛЭХ, ТАЙЛАГНАХ**

15 дугаар зүйл. Аймгийн жижиг, дунд үйлдвэрийн асуудал хариуцсан байгууллага ирүүлсэн төсөл, олгосон зээлийн тайланг тухай бүр нэгтгэн дараа сарын 3-ны өдрийн дотор санд, сан нь улсын хэмжээнд ирүүлсэн төсөл, олгосон зээлийн мэдээллийг нэгтгэн тухайн сарын 10-ны дотор жижиг, дунд үйлдвэрийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллагад тус тус хүргүүлнэ.

16 дугаар зүйл. Сан жилд нэгээс доошгүй удаа нийт зээлдэгчийг хамруулан зээлийг зориулалтын дагуу зарцуулж байгаа эсэхэд хяналт, шалгалт хийнэ. Хяналт, шалгалтын дүнг тухай бүр нэгтгэн жижиг, дунд үйлдвэрийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ.

17 дүгээр зүйл. Сангийн үйл ажиллагаанд хийсэн хяналт шалгалтаар илэрсэн зөрчил, дутагдлыг сангийн захирал хариуцан арилгана.

18 дүгээр зүйл. Сан нь сангийн хөрөнгийн зарцуулалт, зээлийн ашиглалт, эргэн төлөлтөд хяналт тавихдаа дараах эрх, үүргийг хэрэгжүүлнэ:

18.1. зээл авсан иргэн, хуулийн этгээдийн үйл ажиллагааны үр дүнгийн тайлан, санхүүгийн буюу мөнгөн гүйлгээ, зээлийн эргэн төлөлтийн талаарх тайланг зээлдэгчээс улирал бүр гаргуулан авах;

18.2. сангийн үйл ажиллагаа, орлого, зарлагын гүйцэтгэлд жил бүр хөндлөнгийн аудит хийлгэж, аудитын дүгнэлтийг жижиг, дунд үйлдвэрийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын дотоод хяналтын хороогоор хэлэлцүүлэх;

18.3. Хяналт, шалгалттай холбоотой зардлыг зээлийн эргэн төлөлтийн хүүгийн орлогоос зарцуулах;

19 дүгээр зүйл. Сан зээлийн ангилалыг тогтоохдоо Монгол банкны ерөнхийлөгч, Сангийн сайд нарын хамтарсан тушаалаар баталсан активыг ангилах, эрсдлийн сан байгуулах, зарцуулах журмыг баримтлана.

20 дугаар зүйл. Зээлдэгч нь зээлийг гэрээнд заасан хугацааны дотор эргэн төлөх үүргээ биелүүлээгүй тохиолдолд сан нь чанаргүй активын ангилалд оруулж, Монгол банкны мэдээллийн санд чанаргүй зээлдэгчийн ангилалд бүртгэнэ.

21 дүгээр зүйл. Банкаар дамжуулан олгосон зээлийг зориулалт бусаар ашигласан, хууль, журам зөрчиж олгосон нь хяналт, шалгалтаар тогтоогдсон тохиолдолд зээл авсан өдрөөс эхлэн уг зээлийг дамжуулан олгосон банкны арилжааны зээл рүү шилжүүлэх арга хэмжээ авч, тухайн зээлийн эх үүсвэрийг арилжааны банкны эх үүсвэрээс бүрэн дүнгээр нь Санд буцаан төвлөрүүлнэ. Энэ зохицуулалтыг сан, арилжааны банкт хамтран ажиллах гэрээгээр нарийвчлан зохицуулна.

22 дугаар зүйл. Сангаас шууд олгосон зээлийг зориулалтын дагуу зарцуулаагүй, гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлээгүй нь сангийн хяналт, шалгалтаар тогтоогдсон бол зээлдэгчийн эх үүсвэрийг буцаан татаж, холбогдох байгууллагад шилжүүлнэ. Энэ зохицуулалтыг сан, зээлдэгчтэй байгуулах гэрээгээр нарийвчлан зохицуулна.

23 дугаар зүйл. Сангаас зээл авсан этгээд зээлийг үр ашиггүй зарцуулсан буюу зориулалтын дагуу зарцуулаагүй, зээлийн болон барьцааны гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлээгүй тохиолдолд тухайн этгээдэд сангаас дахин зээл олгохгүй.

24 дүгээр зүйл. Сангийн хөрөнгийг зориулалтын дагуу зарцуулаагүй буюу энэ журамд заасныг зөрчиж төсөл сонгон шалгаруулсан, төслийн хэрэгжилтэд зохих журмын дагуу хяналт тавьж ажиллаагүй болох нь эрх бүхий этгээдийн хяналт шалгалтаар тогтоогдсон бол холбогдох албан тушаалтанд хууль тогтоомжид заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

25 дугаар зүйл. Энэ журмыг зөрчсөн этгээдэд хууль тогтоомжид заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэх бөгөөд санд учирсан хохирлыг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу гэм буруутай этгээд хариуцан барагдуулна.